

AANVULLENDE OPMERKINGEN OVER *LYSURUS AUSTRALIENSIS*. 365

In dit verband moge dan ook nog op een andere mogelijkheid van verklaring gewezen worden, n.l. deze, dat men zou kunnen aannemen, dat de zwam op het oogenblik bezig is zich uit te breiden.

In elk geval is het van het grootste belang, dat van elke volgende vondst — evenals zulks van deze laatste het geval is — nauwkeurig de omstandigheden, waaronder hij optreedt, worden vastgelegd. Ik zou hiervoor een ernstig beroep willen doen op de lezers van De Levende Natuur, vooral op die in het Oosten van ons land. Gaarne zou ik met alle vondsten in kennis worden gesteld. Ook het conserveeren van de voorwerpen op formol, of beter nog op alcohol (kleurnotities er bij voegen!) is van belang, omdat het Rijksherbarium nog maar twee voorwerpen (die uit Beuningen) bezit. Bovendien zijn er nog talrijke groote musea op de wereld, die er in het geheel niets van bezitten. Jonge stadia (duivelseieren van elken leeftijd) speciaal zullen zeer welkom zijn. Gaarne ben ik bereid bij het eventueel optreden van deze zwam verdere hulp en inlichtingen te geven.

Voor nadere bijzonderheden zij hier voorts verwezen naar mijn uitvoerige studie over dezen paddenstoel in de Mededeelingen van 's Rijks Herbarium Leiden, No. 68, waar ook een uitvoerige literatuur-opgave te vinden is.

W. J. LÜTJEHARMS.

## UIT DE TIJDSCHRIFTEN.

*De Tropische Natuur*. Jaargang XIX, Afl. 12, December 1930.

Over eenige Nederlandsch-Indische Stinkzwammen door Dr. K. B. Boedijn met gekleurde plaat van *Dictyophora multicolor* en met foto's. Behalve de soorten van het geslacht *Ithyphallus*, die er uitzien als onze gewone Nederlandsche Stinkzwam komen in Indië verschillende heel anders gevormde verwanten voor, bv. de *Dictyophora*'s, de bekende „gesluierde dame”, die van onder den hoed een gazen sluier spreiden tot bij of op den grond hangend. Bij de gewoonste soorten is deze sluier wit, maar bij de hier afgebeelde en beschrevene is die fraai oranje-rood, terwijl de steel zachtroze en de hoed donkergroen gekleurd is. Van het gewone geslacht *Ithyphallus* wordt hier een soort afgebeeld, die nog nergens anders dan nu voor de tweede maal op den top van de Gedeh gevonden is. Van een heel ander type is 't geslacht *Aseroë*, waarvan de soorten naar hun gedaante Zeeanemoonzwam worden genoemd; de soort *Aseroë arachnoidea* is nog alleen gevonden in Cochinchina en op Java. *Mycopharus Gardneri* („Vuurtorenzwam”), iets gelijkelijk op de *Lysurus* in de Januari-aflevering van D.L.N. afgebeeld, is alleen aangetroffen op Ceylon en bij Buitenzorg. Nog merkwaardiger is de verspreiding van *Protuberamaracuja*, die gevonden is in Brazilië, Ceylon en nu op Sumatra. Dit is echter een soort, die niet verder komt dan tot de gedaante van duivelsei, waaruit de sporen door rotting vrijkomen. Van het geslacht *Echinophallus* is niet anders bekend dan de duivelseieren, die wel kunnen uitgroeien, maar waarvan men dit nog nooit gezien heeft, hoewel de soort *E. lauterbachii* thans in verschillende streken op Nw-Guinea en op Halmaheira verzameld is.

Ramboeng-gasten of een spijziging van duizenden door F. J. Nainggolan. Ramboeng is de Atjehsche naam voor de groote vijgenboomen (*Ficus*-soorten), zooals de Waringin. Een rijk met vruchten beladen groote *Ficus* in 't oerwoud trekt enorm veel bezoekers, voornamelijk duiven van velerlei verschillende soort en grootte, die er door de Atjehers met lijnstokjes worden gevangen. Ook veel andere vogels komen er geregeld eten, o.a. de verschillende soorten van Neushoorn-vogels, maar ook zoogdieren: eekhoorns, kalongs, moesangs, bintoeroeng (beermarters), gibbons en zelfs de Maleische beer; onder de boomen ook herten en kantjil (dwerghertjes), die de Atjehers met strikken vangt.

*Treubia insignis* in Sumatra gevonden door Dr. C. G. G. J. van Steenis. Dit beroemde levermos, door Goebel ontdekt en naar Melchior Treub genoemd, was tot nu toe in Ned. Indië alleen bekend van de oorspronkelijke vindplaats Tjibodas. Nu is het weergevonden dicht bij het Ranau-meer op Sumatra op vochtig mos in 't bergbosch.

*Natuurhistorisch Maandblad*. Orgaan van het Natuurhistorisch Genootschap in Limburg, 20e Jaargang, No. 1, 30 Januari 1931.

Op de maandelijksche vergadering hield Dr. Beckers een voordracht over Archaeo-

logische onderzoekingen in Zuid-Limburg. In het Palaeolithicum (oudere steentijd) moet Zd. Limburg ook wel reeds door menschen bewoond zijn geweest, maar overblijfsels uit die tijd zijn er tot nu toe nog niet gevonden, wel uit alle opeenvolgende tijdvakken van het Neolithicum (jongere steentijd) en later. Het neolithicum begint hier misschien ongeveer 7000 j. v. Chr. en loopt ongeveer tot 1800 v. Chr.; dan begint het metaaltijdvak (koper-, brons-, ijzertijd, nog verdeeld in Hallstadt- en La Tène-tijdperk) dat geduurd heeft tot de komst der Romeinen, ongeveer 50 v. Chr. Het Frankische tijdperk volgt weer op 't Romeinsche, 450 n. Chr. Menselijke woningen en begraafplaatsen uit al deze tijdvakken zijn in Zd.-Limburg ontgraven en een menigte gebruiksvoorwerpen, wapens, vaatwerk gevonden. Een groot aantal voorwerpen werden door Dr. Beckers vertoond en foto's en zelfs films van de ontgravingen geprojecteerd. Nu er in Zd. Limburg zooveel gegraven wordt voor kanalen en bouwwerken is het van groot belang, dat voorhistorische resten, die daarbij aan 't licht komen, voordat ze vernietigd worden, door bevoegde archaeologen worden onderzocht.

Burgemeester Hens geeft een tweede Aanvulling op zijn Avifauna van Limburg.

*Vakblad voor Biologen.* 12e Jaargang, No. 5, Januari 1931.

De dierpsychologie in het Middelbaar Onderwijs door Dr. J. Hofker. De schr. wil de dierpsychologie vooral gebruiken, om de leerlingen op de middelbare scholen in te leiden in de denkwijze van de algemeene filosofie en kennis-theorie. In het bijzonder wordt de behandeling van de zintuiglijke reacties en van de instincten bij de Insecten hieraan dienstbaar gemaakt. Een scherpe definitie van instinct tegenover verstand wordt afgeleid uit beschouwingen ontleend aan de kennis-theorie. Bij de behandeling van zintuigen en zenuwstelsel van den mensch in de hoogste klasse kan dan worden gekomen tot een overzicht van de menselijke psychologie en wereldbeschouwing.

*Natura.* Orgaan der Nederlandsche Natuurhistorische Vereeniging, No. 1, 15 Jan. 1931.

Plankton, een uitvoerig en geïllustreerd verslag van een voordracht gehouden door Mej. A. P. C. de Vos voor de afdeling Gouda geeft ook een overzicht van de geschiedenis der plankton-studie; Johannes Müller (1845), Victor Hensen, Apstein, Zacharias, Kolkwitz zijn de belangrijkste namen op dit gebied. De methoden van onderzoek worden in 't algemeen besproken: plankton-net, vertikaalnet, planktonpomp, centrifuge. Het economisch belang van de planktonkunde is meerzijdig. In de eerste plaats is 't plankton natuurlijk van belang als voedsel voor visschen en andere waterdieren; planktoneters zijn o.a. makreel, haring, sprot, sardine en ansjovis. De plankton-studie is echter ook van belang voor het begrip van de biologische zelfreiniging van 't water. Dr. J. F. Steenhuis wijst op de Natuurhistorische belangen bij de nieuwe geologische kaart van Nederland, waarvan in 5 jaar tijds een 50-tal kwartbladen verschenen zijn en waarvan de uitgave in versneld tempo zal worden voortgezet.

Verder bevat de aflevering referaten, verslagen en vereenigingsnieuws.

*Amoeba.* Orgaan v. d. Nederlandschen Jeugdbond voor Natuurstudie, 10e Jaargang, No. 1, Januari 1931.

Het Winterkongres te Harderwijk, het eerste winterkamp dat tevens als kongres bijeengekomen is, heeft 135 deelnemers geteld en is zeer naar wensch geslaagd, ook de er aan verbonden excursies. De redacteur L. Tinbergen geeft er een verslag van.

C. G. Ebbinge Wubben geeft het slot van zijn artikel over Texel met een beschrijving van de zeedierenwereld aan het slibstrand van de Mok en aan de dijk bij het Hortje. Tusschen deze twee gebieden is een scherpe tegenstelling, het eerste een ondiepe bocht die langzaam dichtslibt, het tweede een stijle dijkglooiing aan diepe zee met sterke strooming. Vooral de soorten van zeeanemonen worden uitvoerig besproken en interessante waarnemingen meegedeeld over vasthechting en over voortplanting bij diverse soorten.

Het Kwakjeswater door Joop v. d. Vloodt is een enthousiaste beschrijving van een excursiedag op Voorne.

J. HEIMANS.